

Rejsen til Rensdyrland

Nomadefolket nenetserne lever med tusinder af rener, somre fulde af myg og vintre i 40 graders frost.

Hjalte Tin

Gerner Thomsen: Ved verdens ende – en personlig rejsekildring fra Jamalhalvøen. Trykværket, 320 sider, 349 kroner. Har du Pluskort, får du 15 procent rabat på lagerførte bøger i Boghallen eller fri levering hos Saxo.com. Læs mere på politiken.dk/plus

Gerner Thomsen er sej og giver sig ikke. Han udholder flere hundrede kilometers vandring med 40 kilo proviant og overlevelsesudstyr på ryggen gennem et fladt, vandtrækkent land helt oppe i det nordligste Sibirien for at finde nomadefolket nenetserne på kanten af Ishavet.

Efteråret 2001 er heldet med ham. Han træffer en nenets-familie på halvøen Jamal, et ord, som på deres sprog betyder 'verdens ende'. Derfra udvikler der sig et dybt og varigt venskab, som nu har resulteret i en smuk og underholdende bog, der helt dækkende har fået titlen 'Ved verdens ende'.

Gerner Thomsen skriver detaljerigt og malende som her: »Pludselig bliver vi overhalet på venstrekanten af bedste-far, der kommer susende på en let, lille slæde med tre rener spændt for, mens han driver resten af den store renflokk fremad. Der lyder en hvislende lyd, da de mange klove forcerer det våde landskab, lidt ligesom hvis et stort cykelfelt havde passeret forbi«.

DE CA. 5.000 NENETSERE på Jamal lever i små grupper spredt ud over et vejløst område tre gange Danmarks størrelse. Renerne kan gnave det karrige lav i sig, og de giver nenetserne mad og skind til

deres tøj og trækraft til slæderne, som bliver brugt året rundt til nomadernes uophørlige vandringer efter føde til renerne.

Gerner Thomsen, forstkandidat, it-specialist og forfatter, bl.a. til en guidebog om Rusland, har de seneste ti år besøgt Jamal næsten hvert år, og 'Ved verdens ende' krydsklipper mellem forskellige ture, så læseren kommer med på alle årstider. En lang rejse i efteråret 2010 er den gennemgående historie i bogen, og familierne fra den rejse gænger vi i flere af de andre historier og får på den måde også fortalt om udviklingen på Jamal.

Bogen er gennemillustreret med fremragende fotos. Vejrbidte, frostsprængte ansigter kigger frem fra store uformelige anorakker af rensdyrskind. Gerner romantiserer ikke og har en lun, selvironisk humor, som får hans beskrivelser af de små dagligdagepisoder til at stå frem med overbevisende ærlighed. »Rå lever er faktisk ikke det værste-

jeg har efterhånden prøvet det mange gange og genkender den nøddeagtige smag, som nok er en anelse ukendt, men langt fra dårlig«.

STÆRKEST STÅR NOK besøget hos familierne, der overlever helt oppe ved Ishavet, hvor tundraen er helt øde, kun et endeløst, vejløst og fladt land. I vintermørket er Thomsen med ude ved Ishavet og samle træstammer, som skal savnes op og bringes på slæderne tilbage til overvintringslejrene. 80 slædelæs tømmer må de samle for at have brændekok til den lange vinter.

Det er både en styrke og en svaghed ved bogen, at forfatteren så stramt holder fokus på sine førstehåndsoplevelser. Fortællingen afbrydes kun af små dryp baggrund. Jamal er et af Ruslands store naturgasfelter. Kommunisterne og naturgassen har bragt nomaderne stat, jernbane, helikopterforbindelser, hospitaler, kostskoler og et par småbyer med forretninger. Thomsen skriver

NENETSERNE. Renerne giver nenetserne mad, skind og trækraft til slæderne. 'Ved verdens ende' er gennemillustreret med fotos af vejrbidte voksne og børn, der titter frem fra deres tykke rensdyrfrakker. Foto fra bogen

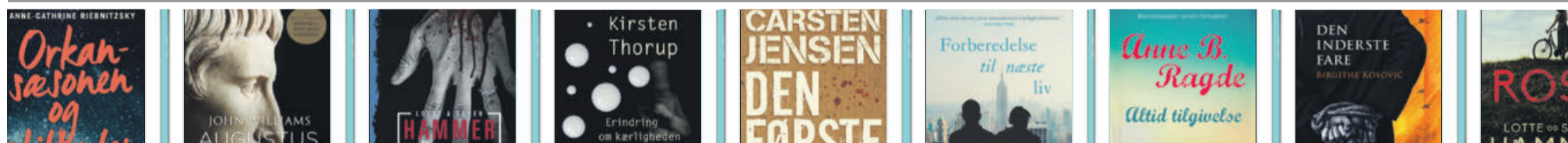

kort, at de fleste nenetsere har fordel af Gasprom, og lader det blive ved det.

Vi får ikke at vide, hvorfor kommunisttidens statsbrug og familierne organiseret i arbejdsbrigader stadig eksisterer? Er den nyrige nenetser med en privat kæmpeflokk på 1.500 rener, som forfatteren besøger i bogens sidste kapitel, begyndelsen på enden for nomadesamfundet? Thomsen fortæller, at der nu er flere rener på Jamal, end naturen kan bære, og at klimaet har ændret sig, men graver ikke dybere.

Korrektoren har været omhyggelig, dog er en navlestreng trukket igennem nåleøjet: Gerner sidder i gummibåd på en flod med »begge hænder fastnavlet til rælingen«. Den danske litteratur om Arktis handler som oftest om Grønland og inuitterne. 'Ved verdens ende' giver os indblik i en helt anden og fascinerende arktisk kultur og en herlig underholdende fortælling om ti års venskab fejret med rå lever, varmt blod og vodka.

boger@pol.dk

GIV ET GAVEKORT

Lad modtageren vælge selv

Hos Riidr finder du ALLE danske e-bøger og lydbøger

riidr.dk

